

HEY, BIG SPENDER!

Om George W Bushs utgiftsökningar och en ny konservativ ideologi.

Av MATHIAS SUNDIN, oppositionsråd (fp) i Norrköping och skribent på www.amerikanskipolitik.se

ETT ÄKTENSKAP INGÅS

Prescott Bush valdes in i USA:s senat 1952, samma år som krigshjälten Dwight D "Ike" Eisenhower blev förste republikan att vinna presidentvalet sedan 1928. Det politiska klimat som Prescott Bush valdes i skulle komma att skilja sig väldigt mycket från det klimat som rådde när hans sonson George W Bush blev USA:s 43:e president år 2001. Både Prescott Bush och Eisenhower var liberala republikaner. Ogillade och ibland avskydda av de konservativa. Men den konservativa rörelsen som nästan femtio år senare fick sonsonen George W Bush vald till president, existerade knappt på 1950-talet.¹

Berättelsen om den konservativa rörelsens framväxt gör att vi lättare förstår den nutida kritiken mot president Bush och mot delar av det republikanska partiet. Rörelsen bygger på ett oheligt äktenskap, som i dag kan vara på väg att spricka.² Men ska vi förstå varför en skilsmässa kan lura runt hörnet måste vi först förstå hur det gick till när äktenskapet ingicks.

Efter den stora depressionen på 1920- och 1930-talen lanserade demokratiska presidenten Roosevelt sitt New Deal. En form av välfärdsstat med regleringar, arbetslöshetsförsäkring, pensionssystem och stöd till utsatta grupper. Att vara liberal i USA kom att innebära försvar av Roosevelts New Deal. Efter ett vunnet krig och ekonomisk tillväxt var det få som lyssnade till kritiken mot välfärdsstatspolitiken. En av dessa få kritiker var österrikaren F A Hayek som på 1940-talet fick sin bok *Vägen till trälldom* publicerad i USA. Hans kritik av en centralplanerad ekonomi berodde inte huvudsakligen på dess ekonomiska konsekvenser utan på att ett sådant system genom olika mekanismer alltid leder till tyranni och trälldom.³ En som läste Hayeks bok var dåvarande kommunisten Frank Meyer. Den öppnande hans ögon och drygt tio år senare anställdes han på den nystartade konservativa tidningen *National Review*.

Sammanfattning

Den amerikanska konservatismen, som liknats vid ett oheligt äktenskap mellan socialkonservativa och libertarianer, har tagit över och dominerar det politiska USA. Men äktenskapet knakar i fogarna. Kritiken av både president Bush och den tidigare republikanska kongressen är stenhård från libertarianskt håll. Hos Bush ser de en ny konservativ ideologi som har expanderat statens storlek för att uppnå konservativa mål.

Tidningen, och dess grundare William F Buckley Jr, kom att spela en mycket viktig roll i enandet av den konservativa rörelsen. De essäer som Meyer skrev i tidningen under slutet av 1950-talet blev det intellektuella kitt som sedan dess har hållit ihop de två till synes helt oförenliga konservativa falangerna.⁴

Den ena falangen, de socialkonservativa – eller traditionalisterna – sätter högst värde på tradition och moral. Den andra falangen, libertarianerna, värderar mänsklig frihet och möjlighet att välja högst. De socialkonservativa såg libertarianerna, som en form av anarkister och libertarianerna såg de socialkonservativa som små diktatorer. Men Meyer menade att de två grupperna var naturliga politiska allierade, och till och med beroende av varandra. En liten stat, som libertarianerna förespråkade, var att föredra inte bara för människans möjlighet att välja utan också för att staten stod för, och försvarade mycket av, omoralen i samhället. Och upprätthållandet av ett fritt samhälle byggde på en stark grundläggande moral. I ett konservativt samhälle skulle libertarianska metoder leda till socialkonservativa målsättningar. Därmed var de alltså beroende av varandra.

Meyer kryddade det hela med att påpeka socialkonservativas och libertarianers gemensamma intresse att bekämpa kommunismen. Den ateistiska kommunismen hotade den moral och de principer som både socialkonservativa och libertarianer försvarade. En litet stat med stark militär var alltså att föredra, och runt detta enades den konservativa rörelsen.⁵ Äktenskapet var ingånget.

DEN KONSERVATIVA RÖRELSEN TAR ÖVER USA

Samtidigt som den konservativa rörelsen började flätas samman och lyckades få sin egen kandidat, senator Barry Goldwater, att bli republikanernas presidentkandidat 1964 så började demokraterna glida allt längre från väljarna.⁶ De började bland annat förlora Södern till republikanerna, som demokraterna dominerat sedan den republikanska presidenten Abraham Lincoln upplöste slaveriet på 1860-talet. Trots svåra bakslag för republikanerna, som Watergateskandalen och president Nixons avgång, stod den konservativa rörelsen ändå mycket stark i slutet av 1970-talet. Förutom en strid ström av nya konservativa tankesmedjor började också de kristna, socialkonservativa väljarna, på allvar lämna demokraterna till förmån för republikanerna.

Nu saknade den konservativa rörelsen bara en enda sak: en politiker som kunde vinna det amerikanska folkets hjärta. Svaret på rörelsens böner kom i form av ett

hängivet Roosevelt-fan, en tidigare demokrat och supporter av New Deal, som även han bytt åsikt efter att ha läst Hayek. Hans namn var Ronald Reagan.⁷

När Reagan vann valet 1980 nådde en lång kamp sitt främsta mål: en konservativ president i Vita huset. Han sänkte skatterna, satsade på militären och var stenhård i kampen mot kommunismen. Hans optimism och konservativa politik vände landets nedåtgående spiral, kommunismen hängde mot repen och hans vicepresident vann presidentvalet 1988. En fantastisk utveckling för den konservativa rörelsen och för det republikanska partiet.

Utvecklingen tvingade demokraterna att leta efter nya ledare, sådana som kunde vinna mittenväljarna. Demokraten Bill Clinton vann presidentvalet 1992 som mittenorienterad politiker och regerade bitvis också som en sådan. Han vände ett stort budgetunderskott till överskott, sjösatte tillsammans med kongressen en stor socialbidragsreform, utlovade i ett tal att *sätta punkt för välfärden så som vi känner den (end welfare as we know it)*, och satsade stort på att bekämpa brottslighet.⁸ Han medverkade också till att genomföra nio av tio punkter i talmannen Newt Gingrichs och republikanernas *Contract with America*, ett konservativt program som hjälpte republikanerna till stora framgångar i kongressvalet 1994.⁹

DEN KRISTNA HÖGERNS INTÅG

I efterhand kan Gingrichs revolution ses som höjdpunkten i äktenskapet mellan de olika falangerna i rörelsen.¹⁰ Kampen mot kommunismen fanns inte längre kvar som sammanhållande länk och Bush den äldres presidentperiod 1989–1993 hade lett till en del slitningar, men inte värre än att falangerna ändå höll ihop. Efter maktövertagandet 1994 verkar det som om längtan efter makten blev större än försvarandet av principerna. Men de riktiga påfrestningarna kom inte förrän George W Bush tillträdde som president och vände upp och ned på en del konservativa principer. Med honom fick den kristna högern större inflytande hos republikanerna än någonsin tidigare.¹¹ Deras betydelse var stor redan år 2000 när Bush valdes första gången. När han omvaldes fyra år senare var den dock helt avgörande. Det mesta i debatten inför presidentvalet 2004 handlade om kriget mot terrorismen, kriget i Irak, om jobben och om ekonomin. Men i vallokalsundersökningar angav väljarna en annan fråga som viktigast – moral och värderingar. Karl Rove, Bushs politiska arkitekt, hade mer än någon annan insett styr-

kan i den kristna högern. I stället för att försöka vinna slaget om mittenväljarna såg man till att få de kristna på fötterna på valdagen. Bush förlorade mittenväljarna till demokraternas kandidat John Kerry, men vann 84 procent av de konservativa. Kerry vann 85 procent av de liberala, men Bush vann valet eftersom antalet konservativa var så mycket större. 21 procent kallade sig på valdagen 2004 för liberaler, 34 procent för konservativa. De evangeliska kristna, som röstade på demokraten Jimmy Carter 1976, var nu George W Bushs största väljargrupp.¹² Fyra av fem evangeliskt kristna röstade på Bush och utgjorde 36 procent av hans väljarkår.¹³

DET ÄR EKONOMIN, DUMBOM

Men segeryran efter 2004 års vinst lade sig snabbt och den interna kritiken började bli svidande. Kritiken riktas framför allt mot Bushs facit på det ekonomiska området. Tidigare Reaganmedarbetaren, ekonomen Bruce Bartlett, kallar president Bush för "bedragare" i en bok med just den titeln, *Impostor*:

*Jag tycker det är talande att Bushs demokratiska företrädare, Bill Clinton, var klart mycket bättre i budgetfrågor än Bush har varit. Clinton la in veto mot budgetförslag för att de var för kostsamma. Bush gör aldrig det. Clinton inte bara minskade budgetunderskottet, han skar också ner utgifterna. Bush har ökat båda. Clinton tog bort ett helt välfärdsprogram. Bush skapade ett nytt extremt dyrt. Man kan diskutera om Clinton var en bättre president och är en bättre person än Bush, men i budgetfrågor råder det ingen tvekan. Clinton var mycket bättre.*¹⁴

Kritiken delas av Stephen Slivinski vid libertarianska tankesmedjan Cato. I boken *Buck Wild* jämför han Bush med tidigare amerikanska presidenter och visar att han är den som ökat statens utgifter mest sedan den demo-

kratiska presidenten Lyndon B Johnson på 1960-talet. Under Bill Clintons tid i Vita huset sjönk statens utgifter som andel av BNP med tre procentenheter till 18,5 procent, den lägsta nivån sedan Lyndon B Johnson. Under George W Bushs första mandatperiod ökade i stället andelen till 20,3 procent. Även om man räknar bort kostnader som har med militären och den nationella säkerheten på hemmaplan att göra, så är Bush den president som ökat utgifterna näst mest.¹⁵ Satsningarna på militären brukar förklaras med kriget mot terrorismen, men det står bara för 15 procent av de ökade försvarsutgifterna, trots att invasionen, ockupationen och återuppbygganden av Irak är medräknade.

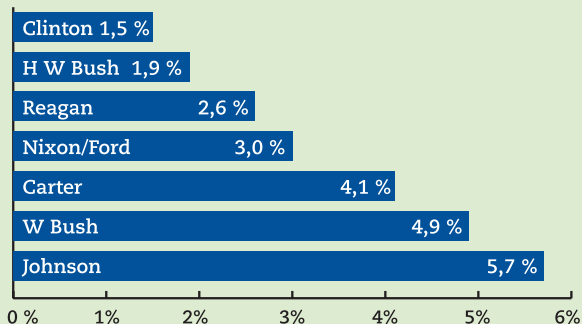
Slivinski påpekar i sin bok att George W Bush hade ett unikt läge efter 11 september-attacken: han hade rekordhöga opinionssiffror och kunde skära ner statens utgifter på andra områden för att finansiera en satsning på militären och kriget mot terrorismen. I stället stod de ökade försvarsutgifterna bara för en knapp fjärdedel av ökningen i Bushs budget efter 11 september.¹⁶

Trots att försvarsutgifterna inte utgör den största delen av utgiftsökningen så ligger de ändå rekordhögt, på 440 miljarder dollar med inflationsjustering (2005). Reagans försvarsutgifter låg på 399 miljarder dollar när de nådde sin högsta punkt under försvarsuppbyggnaden vid slutet av det kalla kriget. Lyndon B Johnsons största försvarsbudget under Vietnamkriget hamnade på 421 miljarder dollar.¹⁷

Kritiken sträcker sig över fler områden inom den ekonomiska politiken. Frihandel, regleringar, skattesänkningar och budgetbalans. Både Bartlett och Slivinski menar att Bush var starkt bidragande till att WTO:s så kallade Doha-runda körde fast – den som skulle få bort jordbrukssubventioner och tullar. Bill Clinton och den republikanskt styrda kongressen kom 1996 en bra bit på väg mot en mer omfattande uppgörelse i framtiden genom att införa en betydligt mer marknadsanpassad jordbrukspolitik i USA. Men 2002 när det var Bushs tur ökade i stället kostnaderna för jordbruksstödet med nästan 100 miljarder dollar årligen. Detta tillsammans med Bushs beslut att införa speciella tullar för att skydda stålindustrin gjorde att USA tappade en stor del av sin trovärdighet i Doha-rundan. Skyddstullarna för stålindustrin gjorde att stålföretagens konkurrenskraft minskade, över 200 000 personer i andra branscher förlorade jobbet (att jämföra med de knappt 190 000 som jobbade i stålindustrin) och gav landet en nettoförlust i miljardklassen.¹⁸

Bush är visserligen företagervänlig, skriver Bartlett, men inte i lika stor utsträckning för fri företagsamhet

Ökning av utgifter per år, justerat till inflation

eller en fri marknad. Han inför gärna regleringar för att gynna olika branscher eller företag, eller för att motverka felaktiga beteenden hos företagen. Attacken den 11 september och Enronskandalen förde med sig en våg av nya regleringar. Antalet anställda som jobbar med regleringar inom statsförvaltningen har ökat från cirka 175 000 under Clintons sista år, till 241 000 år 2003, och kostnaden med 27 procent mellan 2003 och 2004. Från drygt 30 miljarder dollar till 40 miljarder.¹⁹

Men Bushs omtalade skattesänkningar – de tillfredsställer väl Bartlett och Slivinski? Nej, inte heller där tycker de att Bush gör rätt. Att han sänkt skatten gillas, men kritiken är skarp mot *vilka* skatter som sänktes och att Bush inte samtidigt skar ner kostnader. Skattesänkningarna var inte fullt ut finansierade. Under Bushs två första år vid makten minskade statens intäkter med lite över 200 miljarder dollar, samtidigt som utgifterna ökade med nästan 300 miljarder. Ökade utgifter är alltså en viktigare orsak till budgetunderskottet än skattesänkningar.²⁰

Den enskilda utgift som upprör libertarianerna allra mest är utbyggnaden av Medicare, ett sjukförsäkringsprogram för pensionärer. Underfinansieringen ökade. De utgifter som programmet har utlovat översteg de skatter som skulle finansiera dem med 18 biljoner dollar (18 000 miljarder). Hela den amerikanska ekonomin är på 13 biljoner dollar. Stephen Slivinski skriver: *Expansionen av Medicare var troligen en vändpunkt i det republikanska partiets historia. Det bröt mot alla principer. Det är den största expansionen av staten sedan* [Lyndon B Johnsons] *Great Society*.²¹

KONGRESSEN LIKA SKYLDIG SOM BUSH

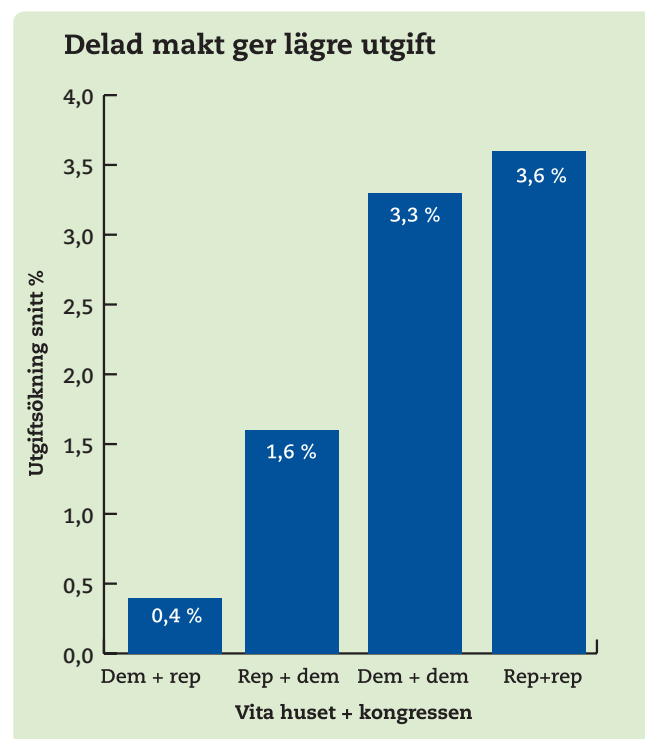
Om bara George W Bush var problemet skulle det kunna vara över 2009, när en ny president ersätter honom. Men Bush är inte ensam skyldig. Han kan inte ensam bestämma i sådana här frågor, utan måste ha kongressen med sig. Det är en republikansk kongress som röstat igenom hans förslag och inte bara det, de har lagt till en hel del eget valflask i budgeterna.

Det började redan innan Bush hade hamnat i Vita huset. Mellan 1995 och 2005 ökade antalet så kallade *pork barrel spending* (ungefär valflask) i olika lagförslag och budgetar från 1 439 stycken till 13 997. Och kostnaden därefter, från cirka 10 miljarder dollar till drygt 27 miljarder dollar.²² National Taxpayers Union ger kongressledamöterna betyg utifrån hur fiskalt konservativa de är, alltså hur disciplinerade de är när det gäller

att hålla nere utgifter och sänka skatter. 100 procent är maximalt betyg. 1995 fick de republikanska kongressledamöterna ett genomsnittsbetyg på 83 procent. 2006 hade det minskat till 60 procent.²³ Det kanske mest kända exemplet på detta slöseri är den så kallade Bridge to Nowhere. Denna bro i Alaska hade prislappen två miljarder kronor, och skulle byggas till ett litet samhälle med 50 invånare.²⁴

När jag frågar David Boaz, vice vd på tankesmedjan Cato, vilken av de republikanska presidentkandidaterna han föredrar svarar han bestämt: "Ingen!"

Det bästa alternativet av dem som finns att välja på, menar han, är demokraten Bill Richardson som president med en republikansk kongress. Han tror att en sådan kombination skulle hålla nere statens utgifter. Han har empiriskt stöd för sitt påstående. När Vita huset har styrts av en republikan och kongressen av demokraterna, eller tvärtom, så har statens utgifter ökat mindre än när samma parti kontrollerat båda husen. Mellan 1965 och 2006 har en demokratisk president och en demokratisk kongress i snitt ökat statens utgifter med 3,3 procent per år. Motsvarande för republikanerna har inneburit ökade statsutgifter med 3,6 procent per år. Med en republikan i Vita huset och kongressen kontrollerad av demokraterna har statsutgifterna ökat med 1,6 procent. Minst ökning har det varit med en demokrat som president och kongressen kontrollerad av republikanerna. Då har statens utgifter ökat med bara 0,4 procent.²⁵

EN NY KONSERVATIV IDEOLOGI?

Men även detta är sådant som kan rättas till med nytt ledarskap i Vita huset och nya ledare i det republikanska partiet. Det libertarianerna är rädda för, och det som verkligen frestar på äktenskapet med de socialkonserverativa, är att detta inte är tillfälligt, utan en del i en ny konservativ ideologi. George W Bush är frontfigur för detta nya synsätt som han kallar *compassionate conservatism*, medkännande konservatism. Han menar att det viktigaste inte är statens storlek, utan vad staten gör. Staten ska inte bara ta bort hinder ur människors liv, som höga skatter, krångliga regler för företagande eller upprätthållande av ett fritt näringsliv så det finns möjlighet att skaffa ett jobb. Staten ska också hjälpa människorna på traven, till exempel via ökat stöd till frivilligorganisationer som kyrkor men också genom att betala sjukvårds- och läkemedelskostnader.²⁶ Argumentet att varje utvidgning av staten till mer än de grundläggande funktionerna innebär en inskränkning i människors frihet, väger inte lika tungt hos många socialkonserverativa som det gör hos libertarianerna.²⁷

Bush säger i stället:

Vi har ett ansvar för att när någon lider, så måste staten rycka in.

Ett tydligare uttryck för liberalism är svårt att hitta, menar Bruce Bartlett.²⁸ Jämför det uttalandet med Ronald Reagans ord:

Staten är inte lösningen på våra problem, staten är problemet.

Eller för den delen med Bill Clintons:

*Den stora statens era är över.*²⁹

Bushs inställning delar den republikanska väljarskaran mitt itu. I en undersökning av Fabrizio McLaughlin anser 49 procent av republikanerna att människor har eget ansvar för sina liv, men att staten ska finnas där med en hjälpande hand för dem som inte kan klara sig på egen hand. 49 procent tycker inte att det är statens uppgift. I gruppen som Fabrizio McLaughlin kallar Free Marketeers, bestående av väljare med libertarianska åsikter, tycker 81 procent att människor ska klara sig själva utan statens hjälp. I gruppen Government Knows Best är det tvärtom, 87 procent tycker att staten ska vara beredd med en hjälpande hand.³⁰

Men att inte kalla Bush för konservativ vore felaktigt, menar Fred Barnes, chefredaktör för neokonserva-

tiva *The Weekly Standard*. Bush är bara en annan sorts konservativ, en *big government conservative*.³¹ Så här beskriver han den ideologin:

De tror på användandet av sådant som normalt sett betecknas som liberala medel – en aktivistisk stat – för att nå konservativa mål. Och de är villiga att spendera mer och öka statens storlek i denna process.

Barnes menar att Bush är realist och inser det omöjliga i Ronald Reagans och Newt Gingrichs kamp för att krympa staten. Folk tycker inte att statens storlek är något större problem, så länge det inte blir ett rejält sänke på ekonomin. Barnes igen:

*Det avgörande är inte hur stor staten är, utan vad den gör.*³²

I stället för att försöka lägga ner utbildningsdepartementet, som Reagan och Gingrich ville, så fyller Bush det med konservativa målsättningar. Ett bra exempel på Bushs filosofi är utbildningsreformen *No Child Left Behind*, som han lanserade bara tre dagar efter att han installerats som president. Ett år senare skrev han under den lag som röstats igenom i senaten och representanthuset med mycket stort stöd från båda partierna. Lagen lägger större vikt vid skolornas resultat, ger delstaterna större frihet i användandet av de federala pengarna, ökar valfriheten och rättigheterna för föräldrar och barn samt sätter starkt fokus på läsförmågan. Dessutom ökade det federala stödet till skolorna ute i landet.³³ Inom utbildning, ett område som republikaner länge predikat att den federala staten ska hålla sig borta från, ökar i stället Bush inblandningen och utgifterna. Detta i syfte att uppnå konservativa målsättningar.

Vi kan också se framväxten av en ny väljargrupp inom republikanerna som tror på staten som välgörare. I ovan nämnda opinionsundersökning av Fabrizio McLaughlin kallas gruppen för Government Knows Best och utgör 13 procent av partiet. De tycker att staten ska vara mer inblandad i utbildning, sjukvård, miljöfrågor och hjälp till utsatta människor. De tycker däremot inte att staten ska växa och bli större. Ekonomin vill de ha i balans. Även inom andra grupper i partiet kan stödet för en aktiv och till och med större stat utläsas. Gruppen som kallas Heartland Republicans (och utgör 8 procent av republikanerna) delar många av Government Knows Best-gruppens åsikter, men är mer fokuserade på ekonomiska frågor. Det som skiljer dem åt är bland annat att en majoritet av Heartland Republicans anser att staten är lagom stor, eller att den ska bli större. Andra opinionsinstitut ser samma utveckling.

I Pew Institutes undersökningar från 1987 och 1994 var republikanerna huvudsakligen uppdelade i två läger, Social Conservatives och Economic Conservatives. 2005 tillkom ytterligare en grupp, Pro-Government Conservatives. Ungefär samma väljare ryms inom Heartland Republicans och Government Knows Best. Det är till övervägande delen kvinnor boende i Södern, som har sämre utbildning och lägre inkomst än övriga republikaner. Ryan Sager sammanfattar utvecklingen så här:

*Det republikanska partiet har blivit mer Södern, mer religiöst och mer arbetarklass. Och hela tiden mer vänligt inställt till att öka statens storlek och betydelse. Bilden att ... libertarianer har blivit marginaliserade i sitt eget parti blir tydligare.*³⁴

LIBERTARIANSKA VÄLJARNA VÄLJER VEM SOM BESTÄMMER

Det tog det republikanska partiet åtta år att gå från "small government conservatism" till "big government conservatism". Detta börjar redan få avgörande konsekvenser för amerikansk politik. Till skillnad från Government Knows Best, Heartland Republicans och Pro-Government Conservatives upprörs många libertarianska väljare både av statens storlek och dess inblandning i människors liv. Vid 2006 års val till kongressen lämnade många av de libertarianska väljarna republikanerna. 24 procent av gruppen övergav republikanska kandidater till förmån för demokraterna. Kandidater för det lilla libertarianska partiet hade dessutom relativt stora framgångar på platser som Montana och Missouri, där republikaner tappade platser i senaten.³⁵ År 2000 röstade 72 procent av libertarianerna för Bush. 2004 hade siffran för Bush sjunkit till 59 procent.³⁶ Libertarianerna är ingen obetydlig grupp i amerikansk politik. I en sammanställning av flera undersökningar gör tankesmedjan Cato bedömningen att ungefär 13 procent av väljarkåren har libertarianska värderingar, vilket motsvarar ungefär 28 miljoner amerikaner över 18 år. Dessa väljare är dessutom mer benägna att gå och rösta än den genomsnittliga väljaren, och utgör därmed cirka 15 procent av väljarna.³⁷

Libertarianernas betydelse ser också ut att öka framöver. I västra USA finns många väljare med libertarianska värderingar. Delstater som Arizona, Nevada, Colorado och Utah kommer att få en viktigare roll i framtida presidentval eftersom USA:s befolkningsmässiga mittpunkt hela tiden förflyttas västerut. Väljarna här är i högre ut-

sträckning libertarianska i sociala frågor än vad väljare i Södern är. I Södern anser exempelvis bara 39 procent att homosexualitet ska vara accepterat i samhället, medan 53 procent gör det i de delstater som nämndes ovan. 17 procent i Södern säger att religion inte är viktig i deras liv, jämfört med en nästan dubbelt så stor andel i västra USA, 30 procent. Även i ekonomiska frågor har väljarna i västra USA libertarianska åsikter och är dessutom starkt patriotiska. Dessa två sistnämnda åsikter gör att de inte ser det demokratiska partiet som något naturligt val. Ju mer republikanerna betonar det socialkonservativa, desto närmare kommer dock demokraterna de libertarianska väljarna.³⁸ Eftersom demokraternas väljarbas i nordöstra USA, det så kallade snöbältet, håller på att smälta samman och tappa i betydelse, så är det mest naturligt för dem att söka stöd i västra USA. I Södern har republikanerna ett så starkt grepp att där göra sig ingen demokrat besvär inom överskådlig framtid. Demokraterna kan alltså i högre grad komma att anpassa sig till väljarna i väst och mindre till de i nordöstra USA.³⁹ Om de gör det ökar sannolikheten att republikanska väljare med libertarianska åsikter byter till demokraterna.

Dessutom ser vi en annan befolkningstrend. Jättestaten Kaliforniens medborgare skvimpas över till omkringliggande delstater. Exempelvis är nästan 20 procent av invånarna i Nevada födda i Kalifornien. Delstaten Kalifornien är ett starkt fäste för demokraterna och väljarna är uttalat liberala i många sociala frågor, åsikter som de självklart tar med sig när de flyttar. Alltså ytterligare en anledning för demokraterna att satsa på delstaterna i västra USA. Mycket talar för att slaget kommer att stå om de libertarianska väljarna i västra USA. Den redan ganska tunga väljargruppen libertarianer kommer att bli större, och inte minst kommer partiernas framgångar att avgöras av dem. Därmed kommer dessa väljares åsikter också att få större betydelse.

Om republikanerna fortsätter att binda sig hårdare till Södern och till de socialkonservativa åsikterna, kombineras med en medkännande konservatism som inte ser statens storlek som något problem, så kan den konservativa rörelsen komma att slitas itu. Rörelsen hålls inte längre samman av ett utomstående hot, kommunismen. Kriget mot terrorismen har inte kunnat ersätta kommunismen som gemensam fiende, i stället leder det till slitningar inom rörelsen. Många libertarianer tar bestämt avstånd från kriget i Irak och inte minst från inskränkningarna i den personliga integriteten under Patriot Act.⁴⁰ Därmed är äktenskapet som håller ihop den konservativa rörelsen mer bräckligt än någonsin.

DEN KONSERVATIVA RÖRELSEN DOMINERAR FORTFARANDE

Vilken väg det republikanska partiet tar får vi svar på redan under presidentvalsåret 2008, och med den kandidat som vinner nomineringen. Vi får också ett svar på vilken väg det amerikanska folket väljer när de röstar i november 2008. Om en demokrat ska kunna vinna nästa presidentval, måste hon eller han vinna stort hos mittenväljarna. För grundmönstret består fortfarande. Det är republikanerna och den konservativa rörelsen som dominerar i USA. Ska demokraterna bryta den dominansen så måste de vinna över libertarianska väljare från den konservativa rörelsen. Väljer republikanerna en kandidat som fortsätter på president Bushs inslagna linje så ökar risken för att äktenskapet mellan socialkonservativa och libertarianer spricker. Då blir det självklart lättare för demokraterna att locka till sig libertarianerna. Alternativet för demokraterna är att bygga en egen rörelse som är så stark att det amerikanska folket återigen kramar de liberala värderingarna precis som de gjorde när farfar Prescott Bush valdes till senaten för över femtio år sedan. Då var liberalismen dominerande ideologi, den som alla fick förhålla sig till. Den konservativa rörelsen har sedan dess vänt upp och ner på det idealet och förändrat Amerika.

LITTERATURFÖRTECKNING

- Bartlett, Bruce, *Impostor* (New York: Random House, 2006).
- Bjerre-Poulsen, Niels, *Right Face* (Köpenhamn: Museum Tusculanum Press, 2002).
- Boaz, David & Kirby, David, *The Libertarian Vote* (Washington DC: Cato Institute, 2006).
- Harris, John F, *The Survivor* (New York, Random House, 2005)
- Sager, Ryan, *The Elephant in the Room* (New Jersey: John Wiley & Sons, 2006).
- Slivinski, Stephen, *Buck Wild* (Nashville, Nelson Current, 2006)
- Wooldridge, Adrian & Micklethwait, John, *The Right Nation* (London: Penguin Books, 2004).

NOTER

1. Niels Bjerre-Poulsen (2002).
2. Ryan Sager (2006).
3. Niels Bjerre-Poulsen (2002) sid 25-27.
4. Ryan Sager (2006), sid 6, 28.
5. Ibid (2006), sid 7.
6. Adrian Wooldridge & John Micklethwait (2004).
7. Ibid (2004), sid 48.
8. John F. Harris (2005), sid 231.
9. Adrian Wooldridge & John Micklethwait (2004), sid 115.
10. Ryan Sager (2006).
11. Adrian Wooldridge & John Micklethwait (2004), sid 144.
12. Adrian Wooldridge & John Micklethwait (2004), sid 83.
13. Ryan Sager (2006), sid 165.
14. Bruce Bartlett (2006), sid 18.
15. Stephen Slivinski (2006), sid 149.
16. Ibid (2006), sid 149.
17. Stephen Slivinski (2006), sid 149.
18. Bruce Bartlett (2006).
19. Ibid (2006).
20. Stephen Slivinski (2006), sid 152.
21. Stephen Slivinski (2006), sid 141.
22. 2007-03-01: Citizens Against Government Waste <http://www.cagw.org/site/PageServer?pagename=reports_porkbarrelreport>
23. 2007-07-10: NTU Rates Congress: <<http://www.ntu.org/main/misc.php?MiscID=13>>
24. Stephen Slivinski (2006), sid 212.
25. Stephen Slivinski (2006), sid 197.
26. Ryan Sager (2006).
27. Stephen Slivinski (2006)
28. Bruce Bartlett (2006), sid 2.
29. Adrian Wooldridge & John Micklethwait (2004) sid 11.
30. Fabrizio McLaughlin, *The Elephant Looks in the Mirror 10 Years Later*: <<http://www.fabmac.com/6-07%20National%20GOP%20Media%20Presentation%20Handout.pdf>>
31. 2007-03-01: Fred Barnes, Wall Street Journal <<http://www.opinionjournal.com/extra/?id=110003895>>
32. Stephen Slivinski (2006), sid 167.
33. 2007-07-10: Department of Education: <<http://www.ed.gov/nclb/overview/intro/execsumm.html>>
34. Ryan Sager (2006), sid 90.
35. 2007-03-04: David Boaz & David Kirby, *Examining The Libertarian Vote 2006*: <http://www.cato.org/pub_display.php?pub_id=6862>
36. David Boaz & David Kirby (2006)
37. Ibid (2006)
38. Ryan Sager (2006), sid 175-176.
39. Ryan Sager (2006), sid 161.
40. Ryan Sager (2006).

»» Det libertarianerna är rädda för,
och det som verkligen frestar på äktenskapet
med de socialkonserverna, är att detta
inte är tillfälligt, utan en del i en
ny konservativ ideologi.◀◀

Tidigare publicerade TIMBRO BRIEFING PAPERS

2007

- #01 Försäljning av statliga bolag under tre decennier, av Johnny Munkhammar.

2006

- #07 Blir vi lyckligare av lyckoforskning? av Johan Norberg.
#06 Västra Balkan knackar på EU-dörren, av Maria Weimer.
#05 Algbloomingen – en debatt i grumligt vatten, av Anders Sandberg.
#04 Kärnkraft i världen – nystart för utbyggnad, av Carl-Erik Wikdahl.
#03 Folkhemmet före Per Albin – om välfärdssamhällets liberala och privata rötter, av Anders Johnson.
#02 Så lyckas flera västeuropeiska länder med jobben, av Johnny Munkhammar.
#01 Den transatlantiska gemenskapen post-Irak, av Ann-Sofie Dahl.

2005

- #06 Solna – från kris till mönsterkommun, av Magnus Nilsson och Pehr Granfalk.
#05 Outsourcings möjligheter – en studie av outsourcingens effekter på konsumentpriserna, av Fredrik Erixon och Mårten Lewander.
#04 Vårdkonton – ett steg mot billigare sjukvård, av Henrik Jordahl.
#03 Överhettning i biståndsbranschen? – Bono, Geldof, Sachs och biståndets återkomst, av Fredrik Erixon.
#02 Friskare sjukvård i Storbritannien, av Ylva Nilsson.
#01 Arabisk vår – revolt och reform i Mellanöstern, av Johan Norberg.

TIMBRO BRIEFING PAPERS

TIMBRO är ett idéinstitut som verkar för fri företagsamhet, framtidstro och en liberal samhällsordning. Timbro är en del av Stiftelsen Fritt Näringsliv. Verksamheten grundades 1978. Varje år publicerar Timbro böcker och rapporter samt erbjuder en omfattande seminarieverksamhet. TIMBRO BRIEFING PAPERS ger information i aktuella frågor. Syftet är att tillföra fakta och analys till samhällsdebatten. De utkommer 5–10 gånger mer år. På www.timbro.se/tbp finns samtliga nummer.

ANSVARIG UTGIVARE:
Erik Zsiga

ISSN:
1652-9952

TRYCK:
Botkyrka Offset AB, Norsborg